

KNJIŽNICA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZAGREB, Trg Josipa Jurja Strossmayera 14

Plan rada Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2026. godini

Organizacija rada i osoblje

Rad Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice, Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti te ostalim podzakonskim aktima koji iz njega proizlaze.

Knjižnični odbor (2022. - 2026.)

Članovi Odbora (do 7. travnja 2026.): akademik Marko Pećina (predsjednik Odbora, Razred za medicinske znanosti), akademik Branko Despot (Razred za društvene znanosti), akademik Goran Muić (Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti), akademik Nikola Ljubešić (Razred za prirodne znanosti), akademkinja Anica Nazor (Razred za filološke znanosti), akademkinja Dubravka Oraić Tolić (Razred za književnost), akademik Zlatan Vrkljan (Razred za likovne umjetnosti), članica suradnica Hana Breko Kustura (Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju), akademik Bojan Jerbić (Razred za tehničke znanosti), gospođa Sara-Sanela Butorac, tajnik HAZU i upraviteljica Knjižnice Tamara Runjak.

Odbor planira održati dvije sjednice.

U Knjižnici će od 1. siječnja 2026. biti stalno zaposleno 10 knjižničarskih djelatnika, i to: upraviteljica Tamara Runjak, knjižničarska savjetnica; 2 knjižničarske savjetnice: Kristina Polak Bobić i Dina Mašina Delija; 4 više knjižničarke: Nataša Daničić, Jelena Prekrtić, Anja Tkalec i dr. sc. Zrinka Vitković; 1 knjižničarka Hana Burek; 1 sistemski knjižničar Marko Tot i 1 knjižničarski tehničar Goran Matić. Krajem 2025. godine troje djelatnika odlazi u mirovinu: knjižničari Damir Horvat i Tomislav Kukolja te knjižničarski tehničar Željko Ovčariček. Zatražena je popuna tih sistematiziranih radnih mjesta kako bi se svi stručni poslovi i dalje mogli uredno i bez zaostataka obavljati.

U 2026. godini Knjižnica će biti otvorena za vanjske korisnike od ponedjeljka do petka od 9 do 15 sati. Planirane aktivnosti za 2026. izrađuju se s obzirom na posebne uvjete znatno smanjenog prostora Knjižnice unutar zgrade Knjižnice. I dalje će Knjižnica biti smještena u jednoj prostoriji od 130 m² pregrađenoj policama s knjigama na dva dijela, jedan dio za 9 djelatnika, a drugi za info-pult i 4 korisnička mjesta. U drugoj polovici 2026. godine prema planu obnove Akademijinih zgrada od potresa dio djelatnika smještenih u zgradi Knjižnice vraća se u obnovljene prostore Akademijinih zgrada te se očekuje selidba dijela knjižničnog fonda i vraćanje čitaoničkih prostorija Knjižnici.

U 2026. godini planira se pripremiti i izraditi niz dokumenata vezanih uz rad Knjižnice i Digitalne zbirke u skladu s važećim Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnicima koji iz njega proizlaze, a koji se nisu stigli izraditi u 2025. Tako se planiraju izraditi dopune i izmjene Pravilnika o radu Knjižnice HAZU, napisati Smjernice za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom, Smjernice za izgradnju i zaštitu Zbirke starih i rijetkih knjiga Knjižnice HAZU, Plan razvoja Digitalne zbirke i Pravilnik o radu Digitalne zbirke HAZU (potrebno je definirati viziju, misiju, zadaće itd.).

Skupni katalog Akademijinih knjižnica

Središnja Knjižnica zadužena za stručni nadzor svih ostalih Akademijinih specijalnih knjižnica nastaviti će i dalje obavljati glavnu redakтуру svih zapisa u skupnom katalogu i pružati stručnu i savjetodavnu pomoć ostalim knjižnicama u sustavu. Trenutno se u skupnom katalogu nalaze katalozi 9 Akademijinih knjižnica: Jadranskog zavoda, Strossmayerove galerije starih majstora, Odsjeka za povijesne znanosti, Odsjeka za povijest hrvatske glazbe, Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara, Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu i Knjižnica Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci. Za 2025./2026. jednu licencu za rad u sustavu dobila je Zbirka Baltazara Bogišića u Cavtatu te će Knjižnica nastaviti započetu edukaciju za rad u zajedničkom knjižnično-informacijskom sustavu INDIGO, pružati savjetodavnu i stručnu podršku i obavljati redakтуру zapisa. U tu svrhu planira se posjet dviju knjižničarki Akademijinom Zavodu u

Dubrovniku i Cavtatu u suradnji s matičnom knjižnicom u Splitu koja je prijavila projekt revitalizacije knjižnica na program MKM RH. Također je dogovoreno da se započne s postupkom registracije kulturnog dobra Zbirke inkunabula iz knjižnice u Cavtatu uz pomoć središnje Knjižnice. S obradom knjižnične građe planira započeti i Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru koji također ima osiguranu licencu do sredine 2026. godine.

U skladu s mogućnostima i zahtjevima, Knjižnica će nastojati stvarati pogodne uvjete i poticati rad na sređivanju, inventarizaciji i obradi građe i u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i u drugim gradovima gdje su smještene znanstvenoistraživačke jedinice koje imaju vrijedne knjižne zbirke, a nemaju stručno knjižnično osoblje. U tu svrhu planira se najprije provesti anketa o stanju knjižnog fonda i broju svezaka neobrađenih knjiga i časopisa u Akademijinim jedinicama u Hrvatskoj.

Knjižnica će nastaviti raditi na sređivanju zapisa iz migriranih kataloga središnje i ostalih knjižnica u zajednički program INDIGO i njihovom semantičkom obogaćivanju, a planira se završiti višegodišnji rad na deduplikaciji bibliografskih i normativnih zapisa.

Digitalna zbirka HAZU

Knjižnica će koordinirati radom digitalnog repozitorija DiZbi.HAZU i svih Akademijinih jedinica uključenih u njega. Planirano je održati barem 4 sastanka DiZbi tima i ponovo uvesti redovite mjesečne edukacijske radionice o korištenju programa INDIGO i korisničkog sučelja DiZbi.HAZU za suradnike i korisnike, ukoliko će za to postojati prostorni uvjeti.

U 2026. godini nastaviti će se rad vezan uz objavu i preuzimanje digitalnih objekata. Ukoliko sredstva budu odobrena, u skladu s odlukom Uprave svi digitalni tekstualni sadržaji u Digitalnoj zbirci bit će indeksirani od strane internetskih tražilica kako bi prilikom pretraživanja korisnik dobio rezultate iz Digitalne zbirke HAZU, a sve u svrhu veće vidljivosti i dostupnosti informacija za korisnike.

Planiran je daljnji razvoj Digitalne zbirke uvođenjem novih modula, funkcionalnosti i usluga za korisnike, ukoliko će za to biti osigurana sredstva. Doradit će se korisničko sučelje uvođenjem podstranica za svaku

Akademijinu jedinicu u Digitalnoj zbirci s poboljšanim pretraživanjem za korisnike, uvođenje brojanja broja posjeta i preuzimanja za digitalnu građu i automatizirana dodjela DOI oznaka. Planira se promovirati Digitalnu zbirku HAZU unutar Akademije i na stručnim skupovima u zemlji.

Knjižnica je administrator Akademijinog repozitorija u sustavu Dabar te će i dalje nastaviti administrirati sustav.

Popisi Akademijinih izdanja

Nastavit će se prikupljanje i analitička obrada Akademijinih izdanja koja će se objavljivati tijekom 2026. godine. Kompletna obrada analognog i digitalnog oblika novih Akademijinih izdanja obavljat će se u programu INDIGO, a objava na internetu u digitalnom repozitoriju DiZbi.HAZU sukladno autorskopravnom statusu novih izdanja. Koncem godine će se izraditi popis novih Akademijinih izdanja objavljenih u 2026. godini, koji će biti tiskan naredne godine kao prilog u Ljetopisu. Cijeli popis izdanja će biti dostupan putem repozitorija DiZbi.HAZU gdje će korisnici moći pretraživati, pregledavati i preuzimati digitalne inačice kao i na webu knjižnice u rubrici Online prinove. Planira se dodijeliti DOI oznake za oko 450 novih Akademijinih znanstvenih članaka i priloga u zbornicima. Radit će se kontinuirano na sređivanju i unosu metapodataka starijih digitaliziranih izdanja kao i na daljnjoj digitalizaciji u skladu s Planom digitalizacije i financijskim sredstvima.

Izradit će se tablica prijedloga za digitalizaciju Akademijinih izdanja koja će se digitalizirati u sklopu e-Kulture u 2027. godini.

Izgradnja knjižničnog fonda i razmjena publikacija

Očekuje se da će se fond knjiga i časopisa i nadalje popunjavati pretežno razmjenom i darovima te otkupom Ministarstva kulture i medija RH. Za kupnju novih knjiga je predviđen budžet od 5.000,00 eura koji će se potrošiti na kupnju dva do tri sveska enciklopedije u pretplati Allgemeines Künstlerlexikon,

pretplatu časopisa Vjesnik bibliotekara i ostale knjige koje nije moguće nabaviti razmjenom. Posebna pažnja posvetit će se prikupljanju radova akademika, uglavnom iz darovanih izvora i razmjenom. Dio prinoza će sačinjavati darovane knjige koje Knjižnica dobiva od Uprave Akademije te znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva, kao i moguće donacije ostavština.

Razmjena Akademijinih periodičkih izdanja odvijat će se sa stranim institucijama u skladu s dostupnošću i odobrenim sredstvima za poštarinu, kao i u e-okruženju, a na osnovi pohranjenih primjeraka u repozitoriju DiZbi.HAZU. U Hrvatskoj će se Akademijina izdanja i dalje slati poštom.

Obrada knjižničnog fonda

Svakodnevno će se raditi na katalogizaciji i klasifikaciji novih knjiga i časopisa. Svi katalogizatori radit će na ujednačavanju bibliografskih i normativnih zapisa prema UNIMARC standardu te na deduplikaciji zapisa koji su migrirani iz starog programa. Revizijom je utvrđeno da je još 38 % fonda potrebno rekatalogizirati, odnosno unijeti u računalnu bazu sa starih kataložnih listića, tako da će to biti jedan od glavnih poslova narednih godina. Svi knjižničari će se uključiti u rekatalogizaciju fonda.

Revizija i otpis knjižnične građe

S obzirom na to da se prilikom revizije dio fonda koji nije u bazi samo prebrojao odnosno evidentirano je brojčano stanje i nije rađen prijedlog za otpis te građe iz fonda, sada će se paralelno s rekatalogizacijom knjiga de visu raditi i prijedlog za otpis. Očekuje se da će taj posao trajati više godina.

Pohrana i zaštita fonda

Redovito će se kontrolirati mikroklimatski uvjeti u spremišnim prostorima u podrumu, obavljat će se svakodnevni nadzor i zaštita nad knjižničnom građom, voditi evidencija temperature i vlage i poduzimati

potrebne mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti. S Odjelom za zaštitu i održavanje imovine dogovoreno je redovito otprašivanje knjiga u spremišnim prostorima Knjižnice te se očekuje da će se taj posao redovito obavljati. Knjige će otprašivati dvije spremačice uz nadzor pomoćnog knjižničara.

Trezor

Prilikom revizije kreirana je lista knjiga koje datiraju iz 19. stoljeća, a po Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti spadaju u kulturno dobro. Ukoliko se u 2026. zaposli 1 novi knjižničar, radit će se na registraciji Zbirke knjiga 19. st. kao kulturnog dobra pri Ministarstvu kulture i medija RH. Osim toga, nastavit će se daljnji rad na retrospektivnoj konverziji kataložnih listića odnosno rekatalogizaciji 4.519 svezaka koje još treba unijeti u bazu.

U 2026. g. planirani su konzervatorsko-restauratorski radovi na četiri knjige, uključujući jednu inkunabulu, za koje su zatražena sredstva Ministarstva kulture i medija RH putem natječaja u 2025. Očekuje se nastavak suradnje s Odjelom za pohranu i zaštitu NSK na višegodišnjem projektu preventivne konzervacije knjiga 17.-19. stoljeća za koji su i ove godine zatražena sredstva, a koji je uspješno započeo 2024. godine. Preventivna zaštita provodit će se na dijelu zbirke od oko 1200 knjiga octavo formata, a obuhvaćat će mehaničko čišćenje, prozračivanje i dezinfekciju, konzervaciju korica te po potrebi zaštitno opremanje.

Digitalizacija i ostali projekti

U sklopu nacionalnog projekta „eKultura - Digitalizacija kulturne baštine“ planira se daljnja digitalizacija zbirke Akademijinih izdanja koja ima utvrđeno svojstvo kulturnog dobra. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH prijavljen je program: „Nastavak digitalizacije zbirke Akademijinih izdanja“, u okviru kojeg se planira digitalizirati 246 svezaka (43.656 stranica) raznih Akademijinih izdanja u skladu s Planom digitalizacije 2025.-2028. Ukoliko sredstva budu dodijeljena, digitalizirana građa obradit će se i objaviti

na portalu DiZbi.HAZU i na portalu eKultura. Osim toga, na natječaj je prijavljen i program digitalizacije 10 starih i rijetkih hrvatskih knjiga.

Tijekom 2026. godine redovito će se pratiti objave javnih poziva i natječaja za financiranje programa u kulturi na koje će Knjižnica aplicirati svojim programima izložaba, digitalizacije, preventivnih i zaštitnih konzervatorsko-restauratorskih radova na kulturnom dobru, informatizacije i opremanja te daljnjeg razvoja repozitorija DiZbi.HAZU.

U suradnji s NSK digitalizirat će se stare hrvatske novine i časopisi, a osobito jedinice nastale na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće koje su tiskane na kiselom papiru te starija Croatica koju NSK ne posjeduje u svom fondu, što je prioritet za digitalizaciju prema dokumentu NSK *Plan digitalizacije građe u javnim knjižnicama*. Izradit će se prijedlog s popisom građe koja će se digitalizirati besplatno u prostoru i na opremi NSK.

Izložbe i promocija Knjižnice

Tijekom 2026. djelatnici Knjižnice će prirediti više prigodnih izložbi u predvorju Knjižnice. I dalje će se priređivati izbor najnovijih prinova na stalcima u predvorju Knjižnice. Knjižnica će prirediti online verziju izložbe s Akademijinim izdanjima iz 2025. godine, a planiraju se promovirati donacije akademika Knjižnici na mrežnim stranicama.

Nastavit će se promovirati rad Knjižnice na svim razinama:

1. Stručni skupovi, webinar, radionice, konferencije gdje će knjižničari prisustvovati i/ili izlagati. Prisustvovat će se uglavnom domaćim stručnim i znanstvenim skupovima i seminarima iz knjižničarstva, a nastojat će se prisustvovati na barem jednoj stranoj konferenciji u svrhu jačanja međunarodne suradnje;
2. Web Knjižnice – redovito će se nadopunjavati novim sadržajima i uslugama za korisnike;
3. Društvene mreže (Facebook, Instagram) - redovito će se objavljivati novosti, promovirati fond Knjižnice i ostale aktivnosti i usluge;

4. Podstranica Knjižnice na web stranicama Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će se redovito ažurirati.

I dalje će knjižničari aktivno sudjelovati u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva te će se pratiti rad Međunarodnog udruženja europskih znanstvenih knjižnica - LIBER čiji je Knjižnica član. Planira se odlazak 1 djelatnika na godišnju skupštinu LIBER.

Knjižnica se planira uključiti u obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskog prava 23. travnja, međunarodne manifestacije Dani europske baštine koja se odvija tijekom rujna i listopada, Dana hrvatskih knjižnica 11. studenoga i manifestacije Mjesec hrvatske knjige, te raznim virtualnim sadržajima prezentirati kulturnu i znanstvenu baštinu Knjižnice.

Suradnja s drugim institucijama

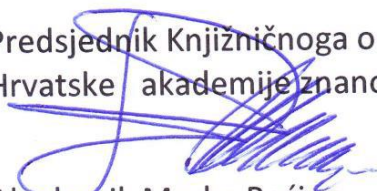
Knjižnica će nastaviti suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama na projektima. U 2026. godini će se nastaviti suradnja na projektu tematskog portala Znameniti.hr u sklopu DARIAH-HR konzorcija i Hrvatskog nacionalnog konzorcija istraživačke infrastrukture CLARIN ERIC-a.

U Zagrebu, 31. listopada 2025.

Tamara Runjak, knjižničarska savjetnica
upraviteljica Knjižnice

Predsjednik Knjižničnoga odbora
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Akademik Marko Pečina